

Тайлер скинув з кухонного столу свою чашку-непроливайку. Вкотре.

— Обережно, хлопче, — озвався Роберт, піднявши чашку й поставивши її перед сином. У добряче затасканій книзі «Як упоратися з молодшим дитячим віком», яку він жартівливо називав «Посібник для власника», запевняли, що перекидати чашки, жбурляти харчі та проявляти емоційну неврівноваженість — цілком нормально. Утім, лиш те, що це нормально, не означає, що із цим легко впоратись.

— Пограсмо на телефоні? — спитав Тайлер, позираючи на батьків мобільний.

Роберт поставив перед Тайлером тарілку з вівсяними пластівцями, бананами та молоком.

— Не час гратися на телефоні. Час поспідати й збиратися до дитсадка.

Тайлер, забувши про мобільний, став радісно поїдати сніданок.

«Ось тобі ще одна особливість дворічних малят, — міркував Роберт. — Емоції у них змінюються зі швидкістю вітру.»

Коли нещодавно Роберт ходив з Тайлером до педіатра, то замучив лікарку скаргами на різкі зміни настрою у сина. А лікарка лише посміялась і мовила:

— Ласкаво просимо до світу батьків. — І, як завжди, пообіцяла, що, коли син подорослішає, батьківство стане легшим.

Але коли полегшає? Коли Тайлеру виповниться три? Коли він піде до школи? Коли вступить у коледж?

Найважчим у батьківські було те, що через все це він проходив сам. Він ніколи не думав, що буде

батьком-одинаком! Але Анни не стало, тож вибору він не мав.

Роберт зустрів Анну на третьому курсі. Він ніколи не вірив у теорію про існування «половинки». У цілому світі знайдеться не одна людина, яка могла б бути «половинкою», проте між ними миттєво виник зв'язок. Їм подобались одні й ті самі книжки та фільми. А коли їхні розмови стали глибшими, вони дізналися, що цінності у них теж однакові. Вони заручилися відразу після випуску, домовившись, що поберуться через рік, коли трохи стануть на ноги.

Роберт отримав постійну, хоч і не надто захопливу роботу у місцевому журналі про стиль життя, а Анна стала вчителькою початкової школи. Вони одружилися босоніж на пляжі. Батьки допомогли коштами для першого внеску за будинок. Їхня маленька хатинка бачила й ліпші дні, проте була затишною, а надто для молодого, енергійного подружжя, яке починало спільне життя у власній оселі й було готове докладати зусиль, щоб його відремонтувати.

Єдиним недоліком, на думку Роберта, було розташування будинку — неподалік сумнозвісної місцини, що називалася Скелі. Попри те, що ці бескиди вирізнялися грубою красою, вони мали жахливу історію. Найвищу скелю місцеві прозвали Скелею стрибуну, бо впродовж багатьох років з неї стрибали самогубці.

Мало не кожен мешканець міста мав знайомого, хто наклав на себе руки на Скелях. Однокласниця матері Роберта, яка була королевою випускного, бізнесмен, який втратив всі гроші через невдалі

інвестиції, бабця, яка мала невиліковну стадію раку... Деякі історії про Скелі були доконаними фактами, деякі — вигадані, та, правдиві чи оманливі, ці оповідки змушували людей ставитися до них зі страхом та трепетом, надто до Скелі стрибуну. На Скелях збиралися підлітки й лякали одне одного страшними розповідями. А молодші дітлахи вірили, що там бродять привиди самогубць.

Роберт виріс на цих історіях, тому Скелі лякали його. Анна ж наполягала, що Скелі — то просто каменюки. Приписувати Скелям якийсь темний сенс — це не інакше як забобон. Роберт розумів, що вона має рацію. До того ж саме через близькість до них будинок продавали так вигідно. Та, оселившись у будинку, він майже не згадував про Скелі — так тішився новому життю. Їхній перший подружній рік був сповнений любові та сміху.

Він часто згадував сцени з цього року, немов переглядав романтичний фільм. Як вдвох каталися на велосипедах, як разом готували вечерю, як пригортались одне до одного перед телевізором з великою мискою попкорну. Певна річ, часом комусь із них випадав поганий день на роботі чи траплялося злягти із застудою, але це були дрібниці порівняно з тим щастям, яке вони відчували.

То був пречудовий час подружнього життя, але найщасливішим періодом життя Роберта була вагітність Анни. Вона завагітніла після двох років у шлюбі. Обоє не тямалися від щастя. У тій думці, що вони приведуть на світ нову людину зі свого кохання, було щось магічне. Вони знали, що будуть ще щасливішими, ніж дотепер.

Всю вагітність Анна аж світилася, наче якась мати-богиня з античної міфології. А в Робертів було стільки кохання, що він не знав, що з ним вдіяти. Він масажував їй ноги після робочого дня. Ходив по морозиво зі шматками шоколаду й м'ятою, коли вона казала, що лише це вгамує її голод. Між ними панувала цілковита гармонія, як між двома захопленими митцями, що плекають свій витвір.

А потім усе полетіло до біса.

За два місяці до пологів Анна стала нарікати на набряклість ніг і рук. Коли зателефонувала у лікарню, її запевнили, що набряки — звичайна річ для вагітних, а надто у літні місяці. Заспокоївшись, Анна купила босоніжки більшого розміру й робила сольові ванни для ніг, ігноруючи симптоми. Та коли пішла на плановий огляд, мала такий небезпечно високий тиск, що її екстренно поклали в лікарню.

Після цього все злилося в одне туманне жахіття. Лікарі ставили Анні купу крапельниць, одну за одною, щоб знизити тиск, проте марно. Тоді вирішили передчасно зробити кесарів розтин, щоб зберегти їй життя. Та на операційному столі стався обширний інсульт, який залишив Роберта батьком-одинаком. Він онімів на тривалий час. Все видавалося сном.

Через те, що Тайлер народився недоношеним, він не міг самостійно дихати і мав малу вагу, тож мусив кілька тижнів провести в лікарні, щоб його легені розвинулись, як слід. Роберт відвідував сина у відділенні інтенсивної терапії. Він ретельно мив руки й вдягав маску на обличчя, перш ніж увійти

у палату, у якій стояли кювети з новонародженими. Роберт стояв перед кюветом свого сина, не зводячи очей з маленького, кістлявого тільця у підгузку, що був завбільшки як серветка з фаст-фуду. Батьки інших дітей у цьому відділенні мали такий самий стривожений і втомлений вигляд, як і Роберт, але приходили парами, тож принаймні могли підтримати одне одного.

Дивлячись на сина, Роберт тривожно думав: «Дитино, у цьому світі у тебе є тільки я».

Недобрий початок життя — без матері, з батьком, не здатним їсти, спати чи прожити бодай годину, щоб не плакати. Перебуваючи у цьому виснаженому, згорьованому стані, Роберт знав напевне лише дві речі:

1. Він — єдине, що Тайлер має у житті.
2. І цього замало.

Роберт тягнув лямку впродовж останніх двох років, абияк виконуючи свою роботу, щоб забезпечити сина харчами, одягом і дахом над головою. Він став уникати друзів, бо не хотів, щоб його жаліли, до того ж для батька-одинака походеньки з дитиною на руках — така собі розкіш. О п'ятій вечора він мусив іти з роботи, щоб забрати Тайлера із садочка. Потім прогулянка додому, вечеря, ігри, купання і — якщо Робертіві пощастить, і син засне, — сон. У посібнику «Як упоратися з молодшим дитячим віком» було написано: «Без чіткого розпорядку дня життя з малюком перетвориться на хаос». Робертіві й без того не бракувало хаосу в житті, тож він силкувався не порушувати денного розкладу.

А коли Тайлер міцно засинав, Роберт безцільно клацав каналами чи грав у «Шлях воїна» на ноутбуку. Часом поруч із ним сидів рудий кіт Бартолом'ю. То був кіт Анни, якого вона жартівливо називала «першим чоловіком». Бартолом'ю завжди дивився на Роберта з недовірою й ніколи не ластився до нього. Тепер, коли Анни не стало, кіт не заперечував, щоб Роберт годував його чи гладив, проте ніколи не дозволяв Робертові відчутися щось більше, ніж те, що він просто терпить його як постачальника котячого корму.

Чи був Роберт самотнім? Так, нестерпно самотнім. Але він також був надто зайнятим і виснаженим, щоби щось змінювати. Коли Тайлер засинав, він дозволяв собі дві-три години безцільного просиджування перед екраном, аж поки сам не лягав спати, розуміючи, що наступний день буде ідентичний з попереднім, відрізняючись хіба що тривалістю перепадів настрою Тайлера.

Увірвавши свої невеселі роздуми, Роберт подивився на сина, який залюбки запихав до рота вівсяні пластівці. Тайлер мав світло-карі очі — такі ж, як в Анни, — і довгі чорні вії. Обличчя обрамляло чорне кучеряве волосся, а ротик скидався на червоний трояндовий бутон — теж, як у його мами. Тайлер аж настільки був схожий на матір, що Робертові це боліло. Спостерігаючи за сином, Роберт відчував безмежну любов і водночас — безмежний страх. А що як він втратить ще і Тайлера? Знову й знову «а що як...» прокручувалися в його голові, мов трейлер до фільму, який ніхто ніколи не захоче дивитися.

Попри те що Тайлер повсякчас нагадував про Анну, Роберт ніколи не розмовляв з ним про неї. Тайлер був надто малий, щоб збагнути, що таке смерть, та й сам Роберт до пуття не розумів, що воно таке. Так, було б незле показувати малому фото матері й розповідати, якою вона була людиною, що робила й що говорила, як тішилася з того, що стане його мамою, але Роберт не міг змусити себе дістати з горища бодай одну її світлину. Якщо він намагався заговорити про неї, слова застрягали у горлі. Навіть промовляти її ім'я було болісно, надто через те, що дивлячись на Тайлера, він бачив очі Анни.

Щоранку Роберт ковтав свою журбу разом з кавою, а тоді віз Тайлера у садок, дозволяючи йому гратися своїм телефоном всю дорогу. Далі йшов на роботу, киваючи колегам, які гукали йому «доброго ранку». Він не хотів видаватися грубим, але волів уникати розмов зовсім. Надто вже непередбачуваними були його реакції. Що він має говорити? Чи зможе стримати емоції перед незнайомою людиною? А що як зірветься? А що як не зможе опанувати себе?

Роберт знав: хоч як погано він почувається, мусить триматися своєї роботи. Тільки так він зможе забезпечити Тайлерові все необхідне. Тож сьогодні, як і завжди, працював, намагаючись прогнати з голови все, крім робочих завдань. Опівдні зупинився, взяв сандвіч, з'їв його без будь-якого задоволення, пішов у вбиральню, потім — до кулера. Саме наливав воду у пляшку, коли з-за спини пролунало:

— Привіт.